MEDIA-
KASVATUS
UUTISMEDIAN LIITTO

Uutisjahti – 10 tuntivinkkiä toiselle asteelle

UUTIS-
JAHTI

Tervetuloa mukaan Uutisjahtiin!

MEDIA-KASVATUS
UUTISMEDIAN LIITTO

Uutisjahti on valtakunnallinen koulujen lukuhaaste, joka innostaa seuraamaan uutisia ja auttaa samalla löytämään oman, ehkä vähän kadoksissa olleen lukukipinän. Se on suunnattu kaikenikäisille lapsille ja nuorille eskarista toisen asteen loppuun saakka.

Uutisjahti koostuu viidestä erilaisesta haasteesta, josta voitte valita teille sopivimman tai luoda niistä yhdistelmän. Haasteet on tarkoitettu innostajaksi ja inspiraatioksi – luova soveltaminen on sallittua!

- **Uutinen päivässä** Lukekaa yksi uutinen jokaisena koulupäivänä.
- **Uutisaihe tutuksi** Seuratkaa jotain uutisaihetta koko syksyn ajan.
- **Puhutaan uutisista** Keskustelkaa viikoittain jostakin uutisesta.
- **Kartalle paikallisuutisista** Kerätkää uutisia lähialueelta.
- **Omat uutissuosikit** Etsikää itseä kiinnostavia uutisia

Tuntivinkkien käyttö

MEDIA-KASVATUS
UUTISMEDIAN LIITTO

Tähän materiaalipakettiin on koottu 10 tuntivinkkiä toiselle asteelle. Voit käyttää tehtäviä yksittäin tai yhdistää niitä kokonaisuuksiksi luokallenne parhaiten sopivaan muotoon

Lisätietoja, ilmoittautuminen ja materiaalit:
www.uutisjahti.fi

LUKUILOA LUOKALLENNE!

UUTIS-
JAHTI

1. Miten käsitykseni maailmasta rakentuu?

MEDIA-KASVATUS
UUTISMEDIAN LIITTO

Tavoite: Tunnistetaan omia tiedonlähteitä ja uutisrutiineja.

Kesto: yksi oppitunti + mahdollinen jatkotyöstö

Mitä tarvitaan? Muistiinpanovälineet, pääsy puhelimeen tai selaushistoriaan

Tee näin: Opiskelijat tarkastelevat uutisten lukutottumuksiaan: Missä ja milloin he kohtaavat uutisia, millaisissa muodoissa (video, teksti, audio) ja mitkä aiheet kiinnostavat? Pohditaan, mitä lähteitä käytetään ja miksi. Entä mitkä lähteet koetaan luotettavimpina?

Lopuksi keskustellaan: Miten oma käsitys maailmasta rakentuu? Mikä jää ehkä huomaamatta?

UUTIS-JAHTI

2. Hyppää epämukavuusalueelle

Tavoite: Avartaa omaa uutismaailmaa tutustumalla uusiin aiheisiin tai medioihin.

Kesto: Noin viikko (seurantajakso)

Mitä tarvitaan? Pääsy uutismedioihin

Tee näin: Opiskelija valitsee uutisaiheen tai median, jota ei normaalisti seuraa. Hän seuraa sitä viikon ajan ja kirjaa, mikä yllätti, mitä oppi ja muuttuiko kiinnostus. Lopuksi jaetaan kokemuksia pienryhmissä

3. Uutisdebatti

MEDIA-KASVATUS
UUTISMEDIAN LIITTO

Tavoite: Harjoitellaan tiedonhankintaa ja argumentointia ajankohtaisesta aiheesta.

Kesto: 2–3 oppituntia

Mitä tarvitaan? Valitut uutisaiheet, pääsy uutislähteisiin, väittelyrunko

Tee näin: Työskennelkää pienryhmissä. Ryhmät valitsevat aluksi, mistä ajankohtaisesta uutisaiheesta he haluavat debatoida, ja valitsevat mitä asiantuntijatahoa kukin heistä debatissa edustaa. Mahdollisia rooleja ovat esimerkiksi seuraavat: päättäjä, tutkija, nuori kansalainen, kansalaisaktivisti, yrittäjä, talousvaikuttaja ja journalisti.

Opiskelijat etsivät uutismedioista ja muista luotettavista lähteistä oman näkökulmansa kannalta relevanttia tietoa. Jokainen laatii 2–3 pääväitettä sekä niihin liittyviä perusteluja ja esimerkkejä. Lisäksi kannattaa valmistella vasta-argumentteja muiden ryhmän asiantuntijoiden mahdollisiin väitteisiin.

Järjestetään debatti. Aloitetaan siten, että jokainen saa kertoa keskeisen väitteensä ja jatketaan sitten keskustellen 10–15 minuutin ajan.

Debatin jälkeen arvioidaan keskustelua yhdessä koko luokan kanssa. Mitkä argumentit vakuuttivat? Mihin argumenttiin oli vaikeaa vastata? Jäikö jokin näkökulma huomiotta?

Pohtikaa vielä kaikkien debattien jälkeen: Miltä tuntui väitellä näkökulmasta, jota ei välttämättä itse kannata? Muuttiko kokemus ajatteluasi?

UUTIS-JAHTI

4. Älä skrollaa ohi

Tavoite: Syvennytään yhteen uutisaiheeseen, tarkastellaan omaa mediankäyttöä ja tunnistetaan, miten oma kuva maailmasta muodostuu median kautta.

Kesto: 2–3 oppituntia (voi toteuttaa vaiheittain)

Mitä tarvitaan? Pääsy uutismedioihin, muistiinpanovälineet, esitysalusta

Tee näin: Pohtikaa aluksi omaa uutisarkea: Missä ja miten kohtaat uutisia? Millaisia juttuja näet? Millaiset uutisaiheet yleensä ohitat? Vältteletkö tietoisesti joitakin uutisaiheita? Miksi? Mikä voisi saada sinut pysähtymään aiheen äärelle?

Valitse yksi iso, ajankohtainen uutisaihe – sellainen, josta olet nähnyt otsikoita, mutta joka on jäänyt sinulle etäiseksi tai käsityksesi asiasta sirpaleiseksi. Voit myös valita aiheen, jota yleensä välttelet.

Seuraa aihetta valitsemistasi uutismedioista. Pyri etsimään uutisten lisäksi ainakin yksi taustoittava artikkeli tai analyysi, yksi kantaaottava teksti ja jokin aiheeseen liittyvä haastattelu.

Tee muistiinpanoja: Mitä uutta opit? Mikä auttoi sinua ymmärtämään ilmiötä paremmin? Poikkesiko kokemus tavanomaisesta uutisten seuraamisestasi? Tuntuiko aiheeseen syventyminen kuormittavalta tai heräsikö kiinnostuksesi?

Jakakaa lopuksi kokemuksenne: Miten oma mielikuvasi aiheesta muuttui tai tarkentui? Miten syvällisempi lukeminen erosi siitä, miten yleensä kohtaat uutisia? Aiotko jatkaa aiheen seuraamista?

5. Uutiskokous

Tavoite: : Harjoitellaan uutisaiheiden valintaa ja pohditaan, mikä tekee uutisesta kiinnostavan eri yleisöille.

Kesto: 45–60 min

Mitä tarvitaan? Ajankohtaisia uutisaiheita eri uutismedioista, roolikortit, esitysalusta (esimerkiksi fläppitaulu, diaesitys, tai Padlet)

Tee näin: Työskennellään pienryhmissä. Simuloidaan toimituksen uutispalaveria. Ryhmät toimivat toimituksen tiiminä, jossa jokaisella on oma roolinsa (esimerkiksi uutispäällikkö, kulttuuritoimittaja, somevastaava tai viihdeuutisten päällikkö). Päättäkää aluksi myös, millaista mediaa edustatte ja ketkä sitä erityisesti seuraavat.

Jokainen ryhmä valitsee 5–10 ajankohtaista uutisaihetta eri uutismedioista ja keskustelevat siitä, mikä tekee niistä kiinnostavan ja mille yleisöille ne voisivat olla tärkeitä. Olennaista on myös miettiä, kuinka relevantteja uutiset ovat mediallenne ja sen kohderyhmille.

Keskustelun pohjalta ryhmät tekevät toimituksellisen linjauksen siitä, mitkä aiheet päätyvät etusivulle, mille annetaan vähemmän tilaa, mitä ei julkaista lainkaan ja mitä nostetaan missäkin somekanavassa.

Valinnat ja niiden perustelut esitellään lopuksi muulle ryhmälle.

6. Uutispäiväkirja

Tavoite: Tarkastellaan uutisten roolia omassa arjessa.

Kesto: Kesto: viikon seuranta + purkukerta (esim. 45 min)

Mitä tarvitaan? Uutissovellukset/sivustot, muistiinpanovälineet tai päiväkirjapohja

Tee näin: Pidä viikon ajan uutispäiväkirjaa. Kirjaa ylös, missä kohtaat uutisia. Mitkä aiheet korostuvat? Ovatko sisällöt journalistisen median tuottamia? Minkä median? Mihin tartut? Minkä ohitat? Mikä jää mieleesi?

Kokoa huomiot viikon päätteeksi:

- Kuinka paljon kohtaisit/seurasit uutisia? Millaisia uutisia kulutit? Mitä aiheita ne käsittelivät?
- Minkä aiheiden äärelle pysähdyit? Mistä kiinnostuit, mistä et?
- Mitä sisällössä pitää olla, että pysähdyt sen äärelle? Kuinka paljon merkitystä on otsikoinnilla, jutun muodolla, jutun aiheella, julkaisijalla tai toimittajalla?
- Kuinka helppoa sinun oli tunnistaa luotettavat sisällöt ja julkaisijat? Millä perusteella teit arviointia?
- Mitä seuranta opetti omasta suhteestasi uutisiin? Oletko niiden lukijana utelias, kaikkiruokainen, varautunut, valikoiva vai jotain muuta?

7. Paikallisen median päivä

Tavoite: Tutustutaan paikallismedian työhön ja sen merkitykseen.

Kesto: : yksi oppitunti (etävierailu) tai puolen päivän vierailu

Mitä tarvitaan? Yhteys paikalliseen toimitukseen

Tee näin: Järjestetään vierailu tai etäyhteys paikallismedian toimitukseen. Keskustellaan siitä, miten paikallisuutiset syntyvät, mitä aiheita korostetaan ja miten nuoret näkyvät sisällöissä. Oppilaat voivat ennakkoon valmistella kysymyksiä tai ideoida uutisvinkkejä toimitukselle.

8. Tee oma paikallisuutinen

Tavoite: Harjoitellaan journalistisen tekstin kirjoittamista ja paikallisen näkökulman löytämistä.

Kesto: Kesto: kaksi oppituntia + kirjoitustyö

Mitä tarvitaan? Esimerkkejä paikallisuutisista, kirjoitusvälineet

Tee näin: Oppilaat ideoivat oman paikallisen juttuaiheen (esimerkiksi tapahtuma, opiskeluun tai nuorten arkeen liittyvä ilmiö, muutos lähiympäristössä tai kunnallispoliittinen päätös) ja kirjoittavat siitä uutisen, kolumnin tai muun journalistisen tekstin. Jutun ideoinnissa kannatta hyödyntää paikallista uutismediaa ja tutkia, mitkä aiheet ovat nyt siellä pinnalla. Tekstit voidaan julkaista esimerkiksi koulun sivuilla, seinällä tai sen omassa uutiskanavassa.

9. Uutistärpit ryhmälle

Tavoite: Harjoitellaan suosittelemaan ja kuratoimaan uutisia toisille.

Kesto: Viikoittainen

Mitä tarvitaan? Padlet, blogi, luokan somekanava tai koulun intra

Tee näin: Uutisvuorolainen kokoaa viikoittain uutiskoosteen muulle ryhmälle. Mukaan voi laittaa 3–5 linkkiä kiinnostaviin uutisiin, lyhyet kuvaukset ja perustelut sille, miksi tämä juttu kannattaa lukea. Mukaan voi liittää lisäksi nostoja tai vinkkejä keskusteluun. Paitsi yksittäisistä jutuista, vinkkejä voi antaa myös kiinnostavista medioista tai toimittajista, joiden tekstejä kannattaa seurata.

10. Lukusuositusvideo

Tavoite: Harjoitellaan uutisten esittelyä ja viestintätaitoja.

Kesto: 1–2 oppituntia

Mitä tarvitaan? Äänitystyökalu tai videointiväline

Tee näin: Oppilas valitsee yhden uutisjutun ja tekee lyhyen videon tai audioviestin, jossa kertoo: mistä jutussa on kyse, miksi se on kiinnostava, kenelle se voisi sopia ja mikä siinä yllätti. Työt voidaan jakaa ryhmässä, Padletissa tai koulun kanavassa.